

คอลัมน์ “เศรษฐกิจพรรคเจ้าพระยา”

นิตยสารผู้จัดการรายเดือน ฉบับเดือนเมษายน 2547

## UEFA Champion League กับฐานะการเงินสโมสรฟุตบอลยุโรป

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

Deloitte Touche Tohmatsu นอกจากจะเป็นยักษ์ใหญ่ในธุรกิจการบัญชีแล้ว ยังเป็นผู้ชำนาญการระบบการเงินของสโมสรฟุตบอลยุโรปอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก Deloitte รับจ้างตรวจสอบบัญชีและฐานะการเงินของสโมสรฟุตบอลยุโรปนั่นเอง

ทุกปี Deloitte จะเผยแพร่รายงานการเงินของสโมสรฟุตบอลยุโรป บางปีออกข่าวเตือนสโมสรฟุตบอลที่เป็นเจ้าบุญทุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่ตลาดการซื้อขายนักฟุตบอลร้อนแรง

Deloitte เพิ่งเผยแพร่รายงานฐานะการเงินของสโมสรฟุตบอลยุโรปในปี 2545/2546 เมื่อต้นเดือนมีนาคม 2547 ผลการตรวจสอบบัญชีพบว่า Manchester United เป็นสโมสรฟุตบอลยุโรปที่มีรายได้สูงสุดในฤดูกาลแข่งขัน 2545/2546 (167.83 ล้านปอนด์สเตอร์ลิง) รั้งห่างอันดับสอง อันได้แก่ Juventus (145.75 ล้านปอนด์สเตอร์ลิง) และอันดับสาม อันได้แก่ AC Milan (133.66 ล้านปอนด์สเตอร์ลิง) หลายช่วงตัว (ดูตารางที่ 1)

เมื่อนำข้อมูลรายงานการเงินของสโมสรฟุตบอลยุโรปมาวิเคราะห์ ผลปรากฏว่า สโมสรฟุตบอลอังกฤษยึดอันดับสโมสรฟุตบอลที่มีรายได้สูงสุดมากกว่าสโมสรฟุตบอลประเทศอื่นใด กล่าวคือ ในบรรดาสโมสรฟุตบอลที่ติดอันดับสโมสรที่มีรายได้สูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2545/2546 สโมสรฟุตบอลอังกฤษยึดตำแหน่งได้มากที่สุดถึง 5 สโมสร รองลงมาได้แก่ อิตาลี (3 สโมสร) สเปนและเยอรมนี (ประเทศละ 1 สโมสร) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาสโมสรฟุตบอลยุโรปที่มีรายได้สูงสุด 20 อันดับแรก อังกฤษและอิตาลียังครองอันดับหนึ่งและสองตามเดิม แต่เยอรมนีตีคู่สเปนในอันดับสาม (ดูตารางที่ 2)

สโมสรฟุตบอลที่มีรายได้สูงมีจำกัดจะมีกำไรสูง ดังจะเห็นได้ว่า Leeds United ติดอันดับสโมสรฟุตบอลยุโรปที่มีรายได้เป็นอันดับที่ 16 (ดูตารางที่ 1) กำลังอยู่ในภาวะล้มละลาย และรอคอยนายทุนคนไหนคนใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเข้ายึดสโมสร

เดิมนหาอำนาจฟุตบอลยุโรปอยู่ในกลุ่มสมุทรเมดิเตอร์เรเนียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อิตาลีและสเปน สโมสรฟุตบอลยักษ์ใหญ่ในประเทศทั้งสองล้วนแล้วแต่เป็นเจ้าบุญทุ่ม นอกจากนี้ทีมชื่อดังระดับโลกในราคาแพงลิบลิ่วแล้ว ยังจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นในอัตราสูงอีกด้วย อิตาลีและสเปนจึงเป็นหลุมดำที่ดูดเอานักฟุตบอลระดับโลกไปได้ แต่การใช้จ่ายชนิดไม่บันยะบันยัง สร้างปัญหาการเงินแก่สโมสรเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย รายได้จากสปอนเซอร์หดหาย และรายได้จากการเก็บค่าผ่านประตูตกต่ำ

สโมสรฟุตบอลในอิตาลีจำนวนไม่น้อยอยู่ในฐานะล้มละลาย บางสโมสรล้มละลายเพราะบริษัทแม่มีอันเป็นไป ความตกต่ำของรายได้ทำให้สโมสรต้องขอลดเงินเดือนและผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ักฟุตบอล สโมสรยักษ์ใหญ่ในสเปนก็ประสบภาวะเดียวกัน Barcelona ต้องส่งทีมผู้บริหารไปขอความช่วยเหลือใน Manchester United ส่วน Real Madrid ก็อาการร่อแร่เจียนอยู่เจียนไป จนได้นายทุนนักธุรกิจใหม่เข้ามาบริหารจัดการและเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางธุรกิจ จนฐานะกระเตื้องขึ้นอย่างผิดหูผิดตา

การจัดตั้ง Premier League ในอังกฤษในปี 2535 ทำให้คุณภาพของตลาดฟุตบอลในยุโรปเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากการขายสิทธิการถ่ายทอดโทรทัศน์และรายได้จากสปอนเซอร์ทำให้ฐานะการเงินของสโมสรฟุตบอลใน Premier League ดีขึ้นอย่างผิดหูผิดตา สโมสรฟุตบอลใน Premier League กลายเป็นผู้เล่นสำคัญในตลาดนักฟุตบอลยุโรป 'หลุมดำแห่งสมุทรเมดิเตอร์เรเนียน' มีพลังลดน้อยถอยลงในการดูดนักฟุตบอลระดับโลก

การเติบโตใหญ่ของ Premier League มีได้ส่งผลกระทบต่อ Calcio Serie A แห่งอิตาลี และ Primera Liga แห่งสเปนเท่านั้น หากยังกระทบต่อ Bundesliga แห่งเยอรมนีอีกด้วย

พลังในการดูดนักฟุตบอลระดับโลกนับเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการแข่งขัน สโมสรฟุตบอลที่มีผลการแข่งขันดีในระดับชาติจะถูกคัดเลือกเข้าสู่ Champion League ของ UEFA และสโมสรฟุตบอลที่แข็งแกร่งจะสามารถฟันฝ่าเข้าสู่รอบ 8 ทีมสุดท้าย และ 4 ทีมสุดท้ายตามลำดับ ยิ่งเข้ารอบการแข่งขัน Champion League ได้ลึกมากเพียงใด ยิ่งมีรายได้เพิ่มขึ้นมากเพียงนั้น

สโมสรฟุตบอลอิตาลีและสเปนยึดพื้นที่ใน Champion League มาเป็นเวลานาน ในฤดูกาลแข่งขัน 2545/2546 สโมสรฟุตบอลจากประเทศทั้งสองเข้ารอบ 8 ทีมสุดท้ายประเทศละ 3 สโมสร และมาจากอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ประเทศละ 1 สโมสร (ดูตารางที่ 3 และ 4) ในฤดูกาลแข่งขัน 2546/2547 สโมสรฟุตบอลจากอังกฤษและฝรั่งเศสตีคู่สเปน (ประเทศละ 2 สโมสร) โดยที่อิตาลีตกต่ำลง อีกทั้งมีข้อน่าสังเกตว่า ไม่มีสโมสรฟุตบอลจากเยอรมนีติดอันดับ 8 ทีมสุดท้ายติด

ต่อกันเป็นเวลา 2 ปี จนฟรานส์ เบ็็กเกนเบาเออร์ ปราชญ์ถึงความตกต่ำของฟุตบอลเยอรมัน (ดูตารางที่ 3 และ 4)

รายได้จากการแข่งขัน Champion League มีผลต่อฐานะการเงินของสโมสรฟุตบอลอย่างชัดเจน เมื่อ Manchester United ไม่สามารถเข้ารอบ 8 ทีมสุดท้าย มีการคาดการณ์ในวงการฟุตบอลยุโรปว่า ManU อาจสูญเสียแชมป์สโมสรฟุตบอลที่มีรายได้สูงสุดในฤดูกาลแข่งขัน 2546/2547

อนึ่ง มีข้อน่าสังเกตว่าสโมสรฟุตบอลใน Premier League หลายสโมสรติดอันดับสโมสรฟุตบอลที่มีรายได้สูงสุดในยุโรปทั้ง 10 อันดับแรก และ 20 อันดับแรก โดยที่ไม่ประสบความสำเร็จในการแข่งขันใน Champion League แสดงให้เห็นว่ารายได้จากค่าผ่านประตูการแข่งขันภายในประเทศ รายได้จากการขายสิทธิการถ่ายทอดโทรทัศน์ และรายได้จากสปอนเซอร์เป็นฐานรายได้ที่สำคัญ รายได้จากการแข่งขันระหว่างประเทศมีความสำคัญไม่มาก

### ตารางที่ 1

อันดับรายได้สโมสรฟุตบอลยุโรปปี 2545/2546

อันดับ	สโมสร	รายได้ (ล้านบาทสเตอร์ลิง)
1	Manchester United	167.83
2	Juventus	145.75
3	AC Milan	133.66
4	Real Madrid	128.50
5	Bayern Munich	108.60
6	Inter Milan	108.40
7	Arsenal	99.87
8	Liverpool	99.74
9	New Castle United	92.73
10	Chelsea	89.32
11	AS Roma	88.39
12	Borussia Dortmund	82.78
13	Barcelona	82.78
14	Schalke 04	79.17
15	Tottenham Hotspur	63.81
16	Leeds United	61.41
17	Lazio	59.34
18	Celtic	58.07
19	Olympic Lyonnais	56.27
20	Valencia	53.73

ที่มา : "Manchester Utd Head Rich List", *BBC News* (March 3, 2004).

## ตารางที่ 2

จำนวนสโมสรฟุตบอลยุโรปที่มีรายได้สูงสุด จำแนกตามประเทศ ปี 2545/2546

ประเทศ	จำนวนสโมสรที่ติด 10 อันดับแรก	จำนวนสโมสรที่ติด 20 อันดับแรก
อังกฤษ	5	7
อิตาลี	3	5
สเปน	1	3
เยอรมัน	1	3
ฝรั่งเศส	-	1
สกอตแลนด์	-	1

ที่มา : ตารางที่ 1

## ตารางที่ 3

รายนามสโมสรฟุตบอลยุโรปที่เข้ารอบ Champion League 8 ทีมสุดท้าย

ฤดูกาลแข่งขัน 2545/2546	ฤดูกาลแข่งขัน 2546/2547
AC Milan	AC Milan
Inter Milan	Real Madrid
Juventus	Deportivo La Coruna
Real Madrid	Arsenal
Barcelona	Chelsea
Valencia	Monaco
Manchester United	Olympic Lyonnais
Ajax Amsterdam	AC Porto

#### ตารางที่ 4

จำนวนสโมสรฟุตบอลยุโรปที่เข้ารอบ Champion League 8 ทีมสุดท้าย จำแนกตามประเทศ

ประเทศ	2545/2546	2546/2547
อิตาลี	3	1
สเปน	3	2
อังกฤษ	1	2
เนเธอร์แลนด์	1	-
ฝรั่งเศส	-	2
ปอร์ตุเกส	-	1

ที่มา : จากตารางที่ 3